

Kerék Bárczy Szabolcs: D-Day

Demokrácia nem működhet jól pártpolitikai befolyástól mentes érdek-képviselési és civil szervezetek nélkül. Ezek tükröt tartanak a kormány elé, arra ösztönözve a kabinetet, hogy folyamatosan egyeztesse politikai elképzeléseit a társadalom meghatározó csoportjaival, ha kell, módosítva is programját.

[Kerék Bárczy Szabolcs](#) | Népszabadság | 2011. szeptember 27.

A kormány a választásokon ugyan felhatalmazást kap elképzelései végrehajtására, de a politika élő dolog, amely úgy változik, ahogy a világ is körülötte. A végrehajtó hatalom demokratikus működése csak úgy biztosítható, ha léteznek fékek és ellensúlyok, vagyis a kormány állandóan magán érzi az emberek szúrós tekintetét, amely józanságra, visszafogottságra, rugalmasságra kényszeríti. Ezért hihetetlenül fontosak a szakszervezetek és a civilek: olyan hivatásrendi, ágazati és egyéb különleges értékek és érdekek megtestesítői ők, amelyek nélkül nem létezik átlátható, kiegyensúlyozott demokrácia.

A rendszerváltozás utáni kormányokra mindig jellemző volt, hogy ellenségként és nem vitapartnerként tekintettek az érdekképviselőkre. És ez fordítva is igaz volt. Voltak olyan időszakok, amikor a politika bekebelezett néhány szervezetet, amelyek képviselői országgyűlési helyeket kaptak. Így nyilván képtelenség volt függetlennek maradniuk. Márpedig a speciális érdekeket képviselők legfőbb értéke a szakszerűség mellett a függetlenség, mert az ő érdekük, hogy a mindenkorival szemben képviseljék a rájuk szavazókat.

A pártok a társadalom egészét érintő kérdésekkel foglalkoznak, míg a szakszervezetek nem; ez utóbbiak értelemszerűen szűkebb területen mozognak, így ha hagynák magukat bevonni olyan szakpolitikai vitákba, amelyek nem tartoznak közvetlen érdekeltégi körükbe, akkor könnyen elveszíthetnék legitimitásukat a saját tagságuk előtt. Mert a szakszervezetek aligha lehetnek populisták, és nem érhetik be pusztán ígéretessel; törekvéseiket nem országgyűlési választási ciklusokhoz szabják, hanem rövid idő alatt kézzelfogható eredmények elérésére törekednek.

Az Orbán-kormány soha nem látott arroganciával és cinizmussal söpri félre a társadalom alulról szerveződő csoportjainak véleményét. Megalázza a munkavállalókat, korlátozza mozgásterüket, tárgyalásokra, ha egyáltalán, csak az utolsó pillanatban vagy utólag hajlandó. Diktál és nem megvitát. Megfélemlíti az alkotmányos jogaikkal élni akarókat és utánanyúl a félelemben élni nem akaróknak. Ellenségként tekint mindenkire, aki ellenvéleményt mer megfogalmazni. Betüremkedik az emberek magánéletébe, foglyul ejt mindannyiunkat. Ebből egyre többeknek van elégük, köztük a magyarországihoz hasonló, kiépülőfélben lévő autokrácia esetében a harsona szerepét betöltő szakszervezeteknek is. Most fújják a harsonát, mert óriási a baj: a legalapvetőbb szabadságjogok vannak veszélyben.

A szabadelvű konzervatívok célja, hogy ne egy mindenható állam határozza meg az emberek hétköznapi életét, hanem elsősorban az egyének, a családok és a kisközösségek dönthessenek saját sorsukról. Az állam önként csak ritkán korlátozza magát, ezért van szükség az állami befolyást is korlátozó alkotmányra és jogszabályokra, az ezért dolgozó politikusokra, civil és érdek-képviselési szervezetre. Orbánék olyan alkotmányt gyártottak és számos olyan jogszabályt fogadtak el, amelyek az állam túlhatalmát biztosítják. Ezen a helyzeten egyelőre nem tudunk változtatni. Azért azonban sokat tudunk tenni, hogy ez az állapot ne maradjon fenn hosszú ideig. Ehhez bátorítanunk kell egymást, hogy fel merjük emelni a szavunkat mindenféle önkényuralmi törekvessel szemben, az országot a szakadék felé kormányzó intézkedésekkel, a véleménynyilvánítás szabadságát korlátozó, az emberekkel kekeckedő hatalommal szemben. A jól működő, tehát a társadalmat szolgáló, felelősen gazdálkodó, a mainál lényegesen kisebb államért, a demokrácia helyreállításáért kell kiállnunk. Most nem a szakpolitikai kérdések részletei fölötti vitáknak van itt az ideje. Most a demokrácia és a jogállam érdekében kell felszólalnunk. Együtt, a legszélesebb összefogással. Ezért biztosítsuk szolidaritásunkról a szakszervezeteket.

A szerző a Szabadság és Reform Intézet igazgatója